

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 - **16571443**
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

26 Ağustos 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN NEVROZ UYSAL ASLAN'IN
TBMM 7/43962 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/43962 Gk 152

SORULAR

Şırnak merkeze bağlı kömür ocaklarının kentin girişinde yer alması, şehirde hava kirliliğini artıran başlıca etkenlerden biridir. Bunun yanı sıra Silopi Termik Santrali'nin faaliyetleri. Silopi'de bulunan gümrük kapısı nedeniyle yük araçlarının yarattığı yoğun egzoz salımı ve doğalgazın hâlen kentin büyük bölümüne ulaşmamış olması sebebiyle ısınmada kömür kullanımının sürmesi. Şırnak ve ilçelerinde hava kirliliğini ağırlaştıran diğer temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenlerle, il genelinde hava kalitesi hem sanayi ve ulaşım kaynaklı emisyonlar hem de yakıt kullanımından kaynaklanan kirleticiler bakımından ciddi biçimde bozulmaktadır.

Şırnak Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün Şırnak İli 2024 Yılı Çevre Durum Raporunda ise inimizde sanayi tesisleri olmadığından yazın hava kirliliğine rastlanılmamaktadır" denilmektedir. Oysa aynı raporda ilde enerji sektöründe 1 tesis ve 2 baca bulunduğu belirtilmiş; ayrıca Silopi Termik Santrali'nde 2024 yılında 840.682 ton kömür kullanıldığı, bu faaliyet sonucunda 262.636 ton uçucu kül ile 192.521 ton katı atık oluştuğu kaydedilmiştir. Raporda buna rağmen il genelinde yalnızca bir adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunduğu, bunun merkez ilçede yer aldığı ve sadece SO₂ ile PM₁₀ parametrelerini ölçtüğü ifade edilmektedir. Öte yandan, termik santralde bu denli yüksek miktarda kömür kullanımı ve buna bağlı atık oluşumu açıkça kabul edilmesine rağmen, kömürün temin edildiği sahalar, kömür ocaklarının çevresel etkileri ve bu faaliyetlerin hava kirliliğine katkısı raporda yeterince görünür biçimde ele alınmamaktadır. Bu durum, Şırnak'ta hava kirliliğinin kaynakları, kömür kullanımı, kömür ocaklarının çevresel etkileri ve bunlara ilişkin denetim mekanizmalarının bütünlüklü biçimde değerlendirilmediğini göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1)Şırnak Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün Şırnak İli 2024 Çevre Durum Raporu'nda "sanayi tesisleri olmadığından yazın hava kirliliğine rastlanılmamaktadır" ifadesi hangi veri, ölçüm ve tanım esas alınarak yazılmıştır?
- 2)Silopi Termik Santrali Bakanlığınız açısından sanayi tesisi, enerji tesisi ya da başka bir sınıfta mı değerlendirilmektedir?
- 3)Raporda ilde yalnızca bir adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunduğu belirtilirken. Silopi gibi önemli bir emisyon ve kömür kullanım kaynağının bulunduğu bir ilçede neden ayrı bir hava kalitesi izleme istasyonu kurulmamıştır?
- 4)Şırnak ilinde PM_{2.5}, NO_x, ağır metal, kül kaynaklı partikül madde ve diğer halk sağlığı açısından kritik kirleticiler periyodik biçimde izlenmekte midir?
- 5)Silopi Termik Santrali nin 2024 ve 2025 yıllarına ait sürekli emisyon ölçüm sistemi verileri nelerdir? Bu veriler aylık ve yıllık bazda sınır değerlere göre nasıl bir tablo ortaya koymaktadır?
- 6)Silopi Termik Santrali kaynaklı emisyonların yerleşim alanlarına, tarım arazilerine, meralara ve su kaynaklarına etkisine ilişkin son 5 yılda Bakanlığınızca yapılmış modelleme, çevresel etki analizi veya sağlık-etki çalışması bulunmakta mıdır?
- 7)Şırnak ilinde hava kalitesi izleme altyapısının ilçe bazlı, kaynak odaklı ve kapsamlı parametre ölçümünü içerecek şekilde genişletilmesine ilişkin bir plan mevcut mudur?
- 8)Silopi Termik Santralinde 2024 yılında kullanılan 840.682 ton kömürün ne kadarı Şırnak ili sınırları içindeki ocaklardan, ne kadarı il dışından temin edilmiştir?
- 9)Silopi Termik Santrali ne yakıt sağlayan kömür ve/veya asfaltit ocaklarının sayısı kaçtır: bunların ilçe

bazında dağılımı, ruhsat durumu ve işletme bilgileri nelerdir?

10) Söz konusu kömür ve/veya asfaltit ocaklarının çıkarma, taşıma, depolama ve yükleme faaliyetlerinin hava kirliliğine etkisine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış ayrı bir inceleme ya ölçüm çalışması bulunmakta mıdır?

11) Kömür ocakları ile termik santral arasında yürütülen taşıma ve depolama faaliyetlerinden kaynaklanan toz emisyonu, partikül madde yayılımı ve çevresel kirlilik bakımından hangi denetimler yapılmaktadır?

12) Şırnak ilindeki kömür ve/veya asfaltit ocakları ile Silopi Termik Santrali birlikte değerlendirildiğinde, bunların oluşturduğu kümülatif hava kirliliği etkisine ilişkin herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

13) Silopi Termik Santrali'nde kömür kullanımı sonucu ortaya çıkan uçucu kül ve cürufun depolanması, taşınması ve bertarafı süreçlerinde hava kirliliğini önlemeye dönük hangi tedbirler alınmaktadır?

14) Kömür ocakları, kömür kullanımı ve termik santral kaynaklı hava kirliliğine ilişkin son 5 yılda yapılan denetim sayısı kaçtır; bu denetimlerde kaç uygunsuzluk tespit edilmiş ve hangi idari yaptırımlar uygulanmıştır?

CEVAPLAR

Çevre Durum Raporları, Bakanlığımız tarafından yayımlanan Rapor Hazırlama Rehberi doğrultusunda hazırlanmakta olup, İl Müdürlüklerince söz konusu rehber kapsamında talep edilen veri ve bilgiler derlenerek rapora aktarılmaktadır. Bu kapsamda, Bakanlığımızca mevcut veri setleri ile ilgili kurum ve kuruluşlardan temin edilen bilgiler doğrultusunda raporlama çalışmaları yürütülmektedir.

Şırnak İlinde, biri Merkez ilçede diğeri Silopi ilçesinde olmak üzere toplam 2 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Bu istasyonlar aracılığıyla il genelinde hava kalitesi ölçümleri düzenli olarak yapılmakta ve Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı kapsamında veriler anlık olarak izlenebilmektedir.

İl genelinde hava kalitesi parametreleri mevzuat çerçevesinde sürekli izlenmekte olup, hava kalitesi izleme istasyonlarından elde edilen veriler anlık ve kesintisiz olarak değerlendirilebilmektedir. Bu kapsamda, halk sağlığı açısından kritik kirleticilere ilişkin değerlendirmeler esas olarak sürekli izleme verileri üzerinden yapılmaktadır.

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (SKHKKY) kapsamında emisyon limitlerine ilişkin değerlendirmeler, sürekli emisyon ölçüm sistemleri (SEÖS) verileri üzerinden yıllık bazda yapılmaktadır. Bu çerçevede; yıllık toplam aşım süresi 120 saati geçmemeli, 24 saatlik (günlük) emisyon limit değeri (ELD) aşım sayısı ise 1 takvim yılı içerisinde 5'i aşmamalıdır. Söz konusu kriterler, SKHKKY hükümleri doğrultusunda tesislerin emisyon uyumluluğunun değerlendirilmesinde esas alınmaktadır.

Bakanlığımızca gerçekleştirilen çevre denetimleri kapsamında; tesislerde çevresel etkilerin kontrolüne yönelik olarak ÇED ve çevre izin/lisans şartlarına uyum, hava emisyonları, atıksu deşarjı, gürültü kontrolü uygulamaları ile taşıma esnasında branda kullanımı gibi hususlar bütüncül şekilde denetlenmektedir.

Bu denetimlerde tesisin faaliyetlerinin ilgili çevre mevzuatı ve verilen izin şartlarına uygunluğu değerlendirilmekte, uygunsuzluk tespit edilmesi halinde mevzuat çerçevesinde gerekli idari işlemler uygulanmaktadır.

Son 5 yıl içerisinde kömür ocakları, kömür işleme tesisleri ve Silopi Termik Santrali'ne ilişkin olarak toplam 863 denetim gerçekleştirilmiştir.

Bu denetimlerin 45'i Silopi Elektrik Üretim A.Ş.'ye yönelik olup, yapılan incelemeler sonucunda 1 adet 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesinin (b) bendi ve 3 adet 20'nci maddenin (e) bendi kapsamında olmak üzere toplam 4 adet idari yaptırım uygulanmıştır.

Ayrıca kömür ocakları ve kömür işleme tesislerine yönelik olarak; ÇED taahhütlerine uyulmaması gerekçesiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesinin (e) bendi kapsamında 15 adet, izinsiz çalışma veya emisyon sınır değeri aşımı nedeniyle 20'nci maddenin (b) bendi kapsamında 6 adet idari yaptırım uygulanmıştır. Bununla beraber Karayollarında branda uygulamalarına ilişkin eksiklikler nedeniyle 25 adet idari yaptırım uygulanmıştır.

Önergedeki diğer hususlara ilişkin bilgilerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.